

Synthese van de politieke verbintenissen Lente van het Leefmilieu

2 juli 2008

Workshop “Natuurlijke hulpbronnen en diversiteit”

Maatregelengroep 4: Sensibilisatie en responsabilisering

De verwezenlijking van de acties die worden voorgesteld in de volgende groep van 10 maatregelen kadert volledig in het internationale jaar van de biodiversiteit en van het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie in 2010. Het is een unieke gelegenheid om de Belgische bevolking te sensibiliseren en te responsabiliseren, alsook alle stakeholders die de grote oriëntaties inzake duurzame ontwikkeling bepalen. Het is dan ook van cruciaal belang om de verwezenlijking van de hieronder genomen maatregelen te verzekeren door hieraan afdoende menselijke en financiële middelen te voorzien.

Maatregelen waarover er een politiek akkoord bestaat

Opvoeding/sensibilisering van het grote publiek, van jongeren en van consumenten

De drie oorspronkelijk voorgestelde deelmaatregelen (brochure, waaier, TV's, beurzen, tentoonstellingen,...) kunnen als afzonderlijke maatregel beschouwd worden, maar kunnen elkaar ook aanvullen.

Maatregel 33 : Pedagogisch middel voor de natuurlijke hulpbronnen, de voeding en de biodiversiteit

➤ **Omschrijving van de maatregel**

De maatregel zou moeten ingeschreven worden in de programma's van de scholennetten (dus geen losse maatregel). Hiervoor dient ook een opvolging en continuïteit voorzien te worden in samenwerking met de instellingen. Er wordt gevraagd om rekening te houden met mogelijk gelijkaardige instrumenten die eventueel in de gemeenschappen reeds ontwikkeld zouden zijn.

Er zal hiervoor samengewerkt worden met experts die ervaring hebben met educatieve pakketten. Deze experts zullen aangeduid worden in de administratieve, wetenschappelijke, associatieve en educatieve middelen ten einde de noodzakelijke en aanvullende expertise aan te brengen. Voor de verdere uitwerking (administratie en financiering) kan de administratie instaan. De maatregel focust op een open partnerschap. Ten slotte kan een verantwoordelijke voor de verspreiding van het instrument aangeduid worden.

Wat meer bepaald het pedagogische werkmiddel betreft inzake voeding, wordt gerefereerd naar maatregelen groep 3 "Voeding en Leefmilieu « waar eveneens sensibiliseringscampagnes over « voeding » zijn voorzien.

➤ **Standpunt van de stakeholders** : consensus

➤ **Politieke verbintenis**

De federale en gewestelijke ministers bevoegd voor Leefmilieu, binnen de interministeriële conferentie Leefmilieu en de gemeenschapsministers voor Onderwijs zullen waken over de integratie van de maatregel in de schoolprogramma's onder de vorm van een samenwerkingsakkoord of een open partnerschap.

De federale Minister bevoegd voor Leefmilieu zal een pedagogisch werkmiddel ontwikkelen zoals beschreven in de maatregel.

Maatregel 34 : De opmaak van een brochure over biodiversiteit in België

➤ **Omschrijving van de maatregel**

Een gelijkaardig instrument bestaat voor invasieve soorten. Geen overlapping met andere instrumenten (brochure 'Biodiversity in Belgium'; NGO's gelijkaardige informatie).

De doelgroep, in aanvulling op de doelgroep van deelmaatregel 1 (schoolkinderen) zou zich hier richten naar families / kinderen; Het product zou een grote, directe toegankelijkheid kennen (een meer toegankelijk niveau dan de brochure 'biodiversity in Belgium').

Ook concrete aanbevelingen over 'wat ik kan doen in het dagelijks leven' opnemen. Op basis hiervan kan men de methodologie vastleggen.

Het Belgisch Koninklijk Instituut voor Natuurwetenschappen is geïnteresseerd in de implementatie als partner om de inhoud van de brochures « Biodiversity in Belgium » (delen 1 en 2) grotendeels te verzekeren. Deze zullen dienen als technische en aanvullende ondersteuning voor het grote publiek.

➤ **Standpunt van de stakeholders** : consensus

➤ **Politiek engagement**

De federale ministers voor Leefmilieu en wetenschapsbeleid zullen de ontwikkeling van een brochure lanceren.

Maatregel 35 : Nationale Sensibilisatie/Communicatiecampagne in het vooruitzicht van de doelstelling 2010 en het Belgisch EU voorzitterschap

➤ **Omschrijving van de maatregel**

Deze maatregel aftoetsen met de initiatieven binnen de gewesten inzake biodiversiteit rond Countdown 2010. Countdown 2010 omhelst niet louter communicatie naar het grote publiek.

Het thema biodiversiteit moet op de agenda van het Belgisch voorzitterschap 2010 geplaatst worden.

WWF beschikt over een TV-product dat de link tussen klimaat en biodiversiteit benadrukt. Dit kan eventueel gebruikt worden voor de uitwerking van deze deelmaatregel. Daarnaast bestaat ook het TV-product Spring Watch.

In de toekomst meer milieugerichte / biodiversiteitsgerichte programma's op te nemen in de programmatie van de nationale zenders.

FOD Milieu, leider van deze communicatiecampagne bij de media, zal op regelmatige basis de partners informeren over de vooruitgang van de activiteiten, en dit om de verspreiding van de informatie te optimaliseren, synergieën te voorzien in termen van interactie met de media en de verspreiding van het communicatiemateriaal over biodiversiteit op het moment van de uitzending toe te laten.

Gemeenschappelijke boodschap in verschillende standen (standen van federaal, regio's, NGO's...). Er kan ook aan een modulaire stand gedacht worden of er kan ook gedacht worden

aan subsidies voor micro-evenementen / extra gemeenschappelijke boodschap binnen de verschillende standen.

Er dient extra aandacht besteed te worden aan de grote evenementen zonder binding met het leefmilieu.

➤ **Standpunt van de stakeholders** : consensus

➤ **Politiek engagement**

De federale en gewestelijke ministers bevoegd voor leefmilieu:

- zullen tijdens de fora, tentoonstellingen en andere grote publieke bijeenkomsten een gemeenschappelijke aanwezigheid garanderen en één of meerdere partnerschappen met de televisie uitwerken.
- zullen waakzaam zijn om een dossier LIFE + « communicatie » te ontwikkelen bij de Europese instellingen met het oog op het bekomen van een cofinanciering voor deze maatregel.

Maatregel 36 : Het sensibiliseren van de verschillende ministers voor de Overheid om het thema biodiversiteit hoog op de agenda te plaatsen van het EU Belgisch voorzitterschap 2010

➤ **Omschrijving van de maatregel**

Biodiversiteit moet een officieel onderwerp voor het Belgisch voorzitterschap van 2010 worden. Dit kadert in de Europese doelstelling om het verlies aan biodiversiteit tegen 2010 te stoppen. In een eerste fase zouden daartoe de verschillende ministers gesensibiliseerd moeten worden (transversaal thema).

Voor het plaatsen van het thema biodiversiteit op de agenda van het Belgisch voorzitterschap wordt ook verwezen naar actie 2.3.9. van het voorontwerp 3^e Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2009 – 2012.

➤ **Positie van stakeholders** : consensus

➤ **Politiek engagement**

De federale minister bevoegd voor Leefmilieu zal de volgende ICL¹ raadplegen voor de voorbereidingen van de werkzaamheden van het Belgisch EU voorzitterschap over Milieu en het onderwerp biodiversiteit.

Meer onderzoek en communicatie tussen wetenschap en het beleid over biodiversiteit

De stakeholders verwijzen naar de huidige administratieve werkzaamheden m.b.t. de opmaak van een federaal actieplan biodiversiteit-wetenschapsbeleid. Het huidige ontwerp bevat verschillende fiches met concrete voorstellen tot actie. Dit actieplan is een uitvoering van actie 18 van het 2^e federaal plan inzake duurzame ontwikkeling (2004 – 2008).

Maatregel 37 : het verderzetten en valoriseren van de onderzoeksprogramma's duurzame ontwikkeling

➤ **Omschrijving van de maatregel**

De onderzoeksprogramma's duurzame ontwikkeling (PODO I, PODO II en SSD) – die samenwerking tussen verschillende regio's vragen - bestendigen en de resultaten van voorbije programma's valoriseren. Binnen dit programma moet biodiversiteit in het bijzonder benadrukt worden.

De programma's waarbij onderzoeksonderwerpen kunnen voorgesteld worden door de verschillende overheden, dienen verder ontwikkeld te worden (eventueel via samenwerkingsakkoorden wetenschapsbeleid).

¹ Interministeriele Commissie Leefmilieu

Het gaat bijvoorbeeld ook over de versterking van het programma van het wetenschapsbeleid, onder de titel 'Acties ter ondersteuning van de strategische prioriteiten van de Federale Overheid'. Dit programma biedt de mogelijkheid om snel en efficiënt te beantwoorden aan de noden van de federale departementen voor acties op het vlak van gericht onderzoek en actie van onderzoek in strategische domeinen.

➤ **Positie van stakeholders :** consensus

➤ **Politiek engagement**

In goede verstandhouding met de bestaande federale wetenschappelijke programma's zal de federale minister van Leefmilieu in juli 2008 de coördinatie van de netwerken van de 4 WG Federale Plannen Biodiversiteit, Economie, Wetenschap, Ontwikkeling en Mobiliteit heractiveren.

De federale, gewestelijke en gemeenschapsministers bevoegd voor wetenschappelijk onderzoek zullen de verschillende pistes voor een samenwerkingsakkoord verkennen met het oog op het verruimen van de programma's met niet-federale departementen indien nodig.

Maatregel 38 : Het opstellen van een Belgische Nationale Biodiversiteits-onderzoeksstrategie

➤ **Omschrijving van de maatregel**

Er wordt gevraagd om een Belgische Nationale Biodiversiteits- onderzoeksstrategie op te starten als bijdrage aan een Europese strategie. Deze houdt rekening met de visies van wetenschappers, de noden van de gebruikers en beheerders en bestaande aanbevelingen (bv. Outils d'aide à la prise de décisions politiques, resultaten conferentie "biodiversity and climate", 21-22 mei 2007).

➤ **Positie van stakeholders :** consensus

➤ **Politiek engagement**

De federale, gewestelijke en gemeenschapsministers voor wetenschapsbeleid zullen voorbereidende werkzaamheden over de Gemeenschappelijke Onderzoekstrategie lanceren.

Maatregel 39: Versterken van de communicatie tussen wetenschap en beleid i.v.m. biodiversiteit

➤ **Omschrijving van de maatregel**

Valorisatie van wetenschappelijke kennis voor beleid, duurzaam beheer en het faciliteren van de communicatie tussen wetenschap en beleidsmakers en beheerders. Bestaande communicatieplatformen dienen gevrijwaard te worden in de toekomst. De bestaande instrumenten zouden versterkt moeten worden.

De communicatie dient in twee richtingen te gebeuren, met name dient de bestaande kennis van wetenschappers en de noden van de beleidsmakers optimaal op elkaar afgesteld te worden.

➤ **Positie van stakeholders :** consensus

➤ **Politiek engagement**

De federale, gewestelijke en gemeenschapsministers zullen een communicatieplatform creëren.

Maatregel 40 : Ontwerp van een centraal soortenregister in België, die voor verschillende gebruikers en beheerders nuttig kunnen zijn

➤ **Omschrijving van de maatregel**

De concrete uitwerking van deze voorgestelde maatregel te verwijzen naar de meest recente versie van de desbetreffende fiche in het ontwerp federaal actieplan biodiversiteit-wetenschapsbeleid (fpdo 2).

➤ **Positie van stakeholders :** consensus

➤ **Politiek engagement**

In het kader van de budgettaire onverdeeldheid, zal de federale minister voor het Wetenschapsbeleid waakzaam zijn voor de lancering van een portaal.

Maatregel 41 : Opmaak van een wetenschappelijk verantwoord document voor de beleidsmakers (o.a. cost of inaction, type Stern-report).

➤ **Omschrijving van de maatregel**

Voor concrete uitwerking van de maatregel wensen wij te verwijzen naar de meeste recente ontwerpactie van de draft van federaal actieplan Biodiversiteit- Economie. 'Het realiseren van een studie die de waarde van de biodiversiteit in België meet' (actieplan wordt momenteel door de administraties opgesteld en is een uitvoering van actie 18 van het 2e federaal plan inzake duurzame ontwikkeling (2004 – 2008)).

Vooraf aandacht te besteden aan de 'cost of inaction'. Het resultaat van de studie dient gecommuniceerd te worden aan de politieke wereld en aan het brede publiek.

Er kan nagegaan worden of de Nationale Loterij geen bron van financiering kan zijn voor de maatregel of voor de communicatie/verspreiding.

➤ **Positie van stakeholders** : consensus

➤ **Engagement politique**

De federale minister van het Wetenschapsbeleid zal de haalbaarheid van een studie van het type « Stern rapport » analyseren waarvan het beheer zal toegekend worden aan het Wetenschapsbeleid [...].

Partnerschappen 'Biodiversiteit' : het voorbeeld tonen

Maatregel 42 : Ontwikkelen van partnerschappen 'Biodiversiteit' met de federale overheidsinstanties et de 3 Belgische overheidsbedrijven

➤ **Omschrijving van de maatregel**

Een ondersteuning voor bedrijven moet voorzien worden. Sommige NGO's hebben hiertoe reeds instrumenten ontwikkeld en gebruiken deze in samenwerking met de bedrijven.

Biodiversiteit betreft niet slechts het onderhouden van terreinen of watergebieden in en rond bedrijven. Biodiversiteit dient in rekening gebracht te worden in de ganse productketen bij het tot stand komen van een product of het uitvoeren van een dienst.

In dit kader zouden de verantwoordelijken milieu binnen de (privé)bedrijven specifieke vorming inzake biodiversiteit moeten krijgen. Hiervoor zouden ook middelen uitgetrokken moeten worden.

De best presterende bedrijven inzake zorg voor biodiversiteit zou een prijs/erkenning toegekend kunnen worden.

Gezien de ernst van de biodiversiteitsproblematiek, vraagt de werkgroep dat de privébedrijven inspanningen zouden leveren. Ze benadrukt dat biodiversiteit niet slechts het onderhouden van terreinen of watergebieden in en rond bedrijven aanbelangt. Biodiversiteit dient in rekening gebracht te worden in de ganse productketen bij het tot stand komen van een product of het uitvoeren van een dienst. De werkgroep stelt wel vast dat de biodiversiteit op het terrein van de bedrijven het meest tastbare element is voor alle privébedrijven.

Wij stellen daarom voor om een charter tussen de overheid en de privébedrijven op te stellen. Zij verwijst hiervoor naar initiatieven bij het IUCN² (cfr. B@B, Business and Biodiversity). Het charter dient zich te baseren op 5 deelmaatregelen naar analogie van deze die voorgesteld werden op p. 83 van deelmaatregel 3.1. Het charter zou zich in een eerste fase beperken tot beter rekening houden met de biodiversiteit op het terrein van de privébedrijven. De werkgroep vraagt dat het charter zich zou inspireren op de elementen die voor de publieke bedrijven opgelegd worden maar de inhoud van het charter moet in overleg met alle partners besproken worden.

² International Union for the Conservation of Nature and natural resources

Wij menen dat voor de uitvoering aanmoedigen nodig zijn. Hiervoor kan gedacht worden aan (1) zelfevaluatie-instrumenten (2) de vorming van medewerkers binnen de bedrijven over de biodiversiteit (3) best practice bedrijven aanmoedigen.

Zowel de vertegenwoordigers van de NGO's en van het VBO binnen de werkgroep zijn voorstander van zulk een charter.

Ook andere 'parties prenantes' (vb vakbondsorganisaties) kunnen gevraagd worden om gelijkaardige charters te ondertekenen, in het bijzonder m.b.t. het sensibiliseren en informeren van hun leden.

➤ **Positie van stakeholders** : consensus

➤ **Politiek engagement**

De federale ministers bevoegd voor Leefmilieu en Overheidsbedrijven zullen verplichte overeenkomsten voor elk Overheidsbedrijf laten afsluiten.

De federale en gewestelijke ministers bevoegd voor Leefmilieu en voor de Noordzee zullen een charter tussen de overheid en privé bedrijven lanceren en ondersteunen, alsook de vorming over biodiversiteit voor de verantwoordelijkheden Leefmilieu in de bedrijven.

De federale minister voor Leefmilieu zal een Prijs « Biodiversiteit Bedrijf » creëren.

Maatregel 43 : Het beleid van Delcredere

➤ **Omschrijving van de maatregel**

Maatregelen over sensibilisatie/communicatie en inzake het in rekening brengen van biodiversiteitsaspecten bij de milieueffectrapportering van projecten, maar volgende zaken dienen gespecificeerd te worden.

Inzake procedures bij zware negatieve impacten van een voorgesteld project, komt er geen ondersteuning vanuit Delcredere. Onder zware negatieve impacten worden verstaan:

- Impacten op soorten die door de IUCN geklasseerd worden in de rode lijst
- Impacten van projecten in erkende beschermde gebieden
- Impacten van projecten in gebieden met een hoge beschermingswaarde (High Conservation Value Areas).

Voor lichtere biodiversiteiteffecten kunnen er aanbevelingen en aanpassingen van het project voorgesteld worden.

Transparantie wordt geboden bij de uitvoering / opvolging van de projecten via uitvoeringsrapporten en in de uitvoeringsrapporten dient gerapporteerd te worden over de biodiversiteitsaspecten.

De NGO's vragen om een betere communicatie van de Delcredere-dienst rond hun projecten.

➤ **Standpunt van de stakeholders** : consensus

➤ **Politieke verbintenis**

De federale Minister bevoegd voor Leefmilieu zal de modaliteiten en de methodologie die van kracht zijn voor de evaluaties en goedkeuringen van projecten en de communicatie ervan, aan de voogdijministers van de Delcredere ter onderzoek voorleggen

Niet-overgenomen maatregelen door de stakeholders:

Geen

Niet-overgenomen maatregelen na de politieke fase:

Geen

Maatregelen waarvoor het politieke overleg nog moet worden gefinaliseerd:

Maatregel 44 : Ontwikkeling van een Toolkit

➤ **Omschrijving van de maatregel**

Actie in opmaak binnen DGOS om het integreren in het project van actieplan Biodiversiteit en Ontwikkeling (FPDD 2) zodat DGES en de BTC over evaluatiemethoden en een monitoring op vlak van leefmilieu beschikken voor hun projecten inzake ondermeer biodiversiteit

➤ **standpunt van stakeholders : consensus**

Maatregel 45 : Meer aandacht hechten aan biodiversiteit in hun strategische ontwikkelingsprogramma's

➤ **Omschrijving van de maatregel**

De Belgische ontwikkelingssamenwerking dit vragen op een systematische en coherente wijze. Hierbij dient ook optimaal rekening gehouden te worden met de internationale conventies en de andere Belgische engagementen en beleidsprocessen.

➤ **Standpunt van de stakeholders : consensus**

Maatregel 46 : Sensibilisatie inzake biodiversiteit in alle programma's van de actoren die zich bezighouden met ontwikkeling

➤ **Omschrijving van de maatregel**

De maatregel zou zich dus niet slechts mogen richten op Ontwikkelings-samenwerking. Eender welke ontwikkeling moet hier duurzame ontwikkeling betekenen. Dit kan door middel van informatiesessies en workshops ten behoeve van alle betrokkenen. KBIN kan hier als trekker optreden.

➤ **Standpunt van de stakeholders : consensus**